

ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ІННОВАЦІЙНИХ КЛАСТЕРІВ У ПРОМИСЛОВІСТІ РЕГІОНУ

© Товт Т.Й., 2015

В сучасних умовах пріоритетним завданням державної регіональної політики є здійснення комплексу заходів щодо збалансованого розвитку регіональної інноваційної системи, підтримки інноваційної активності вітчизняних суб'єктів господарювання на всіх стадіях інноваційного процесу, стимулювання попиту на результати наукових досліджень і розробок, кваліфікований персонал, створення сприятливих умов для виробництва інноваційної продукції з високим рівнем доданої вартості.

У 2013 році в Закарпатській області інноваційною діяльністю займалися 15 промислових підприємств, що складає 6,9% від їх загальної кількості. Серед інноваційно активних підприємств за видами економічної діяльності найактивнішими були майже кожне четверте підприємство машинобудування та харчової промисловості, сьоме – з виробництва гумових і пластмасових виробів та іншої неметалевої мінеральної продукції. У 2013 році обсяг реалізованої інноваційної продукції склав 1363,9 млн. грн., що займає 15,5% загального обсягу реалізованої промислової продукції. Серед галузей промисловості найбільша частка реалізованої нової продукції (понад 80,0%) в загальному обсязі реалізації інноваційної продукції належить підприємствам машинобудування [1].

Як бачимо, у Закарпатській області найвищий інноваційний потенціал має машинобудівна галузь, в якій зосереджена найбільша частка інноваційно активних підприємств і вони є лідерами за освоєнням виробництва інноваційної продукції та впровадженням нових технологічних процесів.

Одним із найбільш ефективних засобів підвищення інноваційної активності у промисловості є застосування кластерного підходу до організації промислового виробництва, який дозволяє об'єднати у межах кластера ресурси та компетенції, недоступні для окремих підприємств.

Кластерний підхід дозволяє підвищити ефективність взаємодії приватного сектора, держави, торговельних асоціацій, дослідницьких й освітніх установ в інноваційному процесі. Він може слугувати основою для конструктивного діалогу між представниками підприємницького сектора та державою з метою виявлення проблем розвитку науки і виробництва, шляхів найбільш ефективної реалізації наявних інвестиційних можливостей і необхідних заходів державної політики.

Особливістю розвитку кластерів в Україні є їх орієнтація на традиційні галузі промисловості – легку промисловість, будівництво, АПК, металургію, тоді як пріоритетом європейських країн є розвиток насамперед високотехнологічних інноваційних кластерів у галузях машинобудування, електроніки, біофармацевтики.

У Закарпатській області є всі передумови для розвитку інноваційних кластерів у високотехнологічних галузях, зокрема автомобілебудуванні на базі індустріального парку «Соломоново».

Реалізація проекту індустріального парку «Соломоново» розпочалась задовго до прийняття Закону України «Про індустріальні парки» [2], який передбачає розбудову вітчизняних промислових зон.

Концептуальна ідея індустріального парку «Соломоново» полягає у створенні на площі 71 га високотехнологічної промислової території, з каскадом найбільш відомих світових брендів у галузі машинобудування.

Найбільша конкурентна перевага індустріального парку – це, звичайно ж, якірне підприємство ПрАТ «Єврокар», яке, ми вважаємо, стане надзвичайно сильним «магнітом» для компаній з виробництва автомобільних комплектуючих та компонентів. Ще одним конкурентним фактором є логістичні переваги. Невипадково місцем реалізації проекту вибрано Закарпаття. Адже в Європі таких регіонів, які межують одночасно з чотирма країнами ЄС всього тільки три: Валлон в Бельгії, Воєводино в Сербії та Закарпаття в Україні. Також беззаперечною перевагою є те, що в радіусі двох кілометрів від індустріального парку знаходяться три залізничні контрольно-пропускні пункти: Словаччини, Угорщини та України. Від Соломоново до угорського автобану М-3 всього лише 60 км. А це вихід на Будапешт, Відень, Трієст, Салоніки. Те ж саме ми маємо й у східному напрямку: з Москвою, наприклад, нас поєднає широка залізнична колія; а з Європою – вузька колія, які з'єднуються з центральною магістраллю залізничного вузла.

Наказом Держінвестпроекту від 6 червня 2014 року індустріальний парк «Соломоново» внесено до Реєстру індустріальних парків України. Проект є значним поштовхом для розвитку автомобільної галузі в регіоні, дозволить залучити в Закарпатську область до 700 млн. дол. США іноземних інвестицій.

Робота індустріального парку «Соломоново» дасть змогу створити умови для притоку прямих іноземних інвестицій в регіон, дозволить створити нові робочі місця, зайняти лідируючі позиції у зовнішньоекономічній та інвестиційній політиці, підвищить конкурентоспроможність краю. За прогнозами, вже за три роки буде випущено першу продукцію парку – автомобіль відомого європейського бренду. Виробничі потужності парку дозволять випускати 100 тис. автомобілів в рік. Окрім насичення внутрішнього ринку, це дозволить суттєво збільшити експорт країни в автомобільній галузі. «Проект «Індустріальний парк Соломоново» має всі передумови для того, щоб стати аналогом кращих світових взірців і повернути Закарпаттю лідируючі позиції по залученню прямих іноземних інвестицій», - вважає Володимир Панов – директор ТОВ «Сезпарксервіс», член наглядової ради ПрАТ «Єврокар» [3].

Як вважає О. Молдован [4-5], щодо перспектив створення індустріальних парків в Україні: «Ідея індустріальних парків є досить перспективною та економічно вигідною як для підприємств, так і для держави. Проблема в тому, що її необхідно якісно імплементувати в законодавство, для чого потрібен фаховий підхід. В іншому разі можна отримати результат сумнозвісних ВЕЗ 1995-2004 років – втрачені мільярди бюджетних коштів і лише мільйони залучених інвестицій». Важко не погодитися з цією думкою, проте поряд з юридичними питаннями створення ефективних індустріальних парків вкрай важливими залишається ще низка проблем: організаційних, фінансових, кадрових та ін. Адже питання формування дієздатної інноваційної інфраструктури має вирішуватися системно, через поєднання комплексу інструментів цілої низки політик (економічної, промислової, науково-технологічної, інноваційної, політики у сфері освіти та розвитку людських ресурсів), що дозволить через механізм синергії досягнути поставленої мети.

Отже, одним із напрямків соціально-економічного розвитку регіонів України має стати створення умов модернізації промисловості й підтримка та розвиток конкурентоспроможних у глобальному ринку територіальних інноваційних кластерів. При цьому їх поява виступає умовою знаходження Україною довгострокової конкурентоспроможності, а отже, стимулювання виникнення кластерів має належати до числа пріоритетів державної політики регіонального розвитку.

1. *Офіційний сайт головного управління статистики у Закарпатській області.* - [Електронний ресурс]. - Режим доступу: uz.ukrstat.gov.ua.

2. *Закон України «Про індустріальні парки 21 червня 2012 року № 5018-VI»* [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5018-17.

3. *Розвиток індустріальних парків в Україні: Закарпаття.* – [Електронний ресурс]. – Режим доступу: zaholovok.com.ua/rozvitok-industrialnikh-parkiv-v-ukrajini-zakarpattya?quicktabs_1=1.

4. *Молдован О.О. Доцільність запровадження індустріальних парків в Україні / О.О. Молдован // Економіка промисловості. – 2011. – № 2. – С. 3-9.*

5. *Молдован О. Які СЕЗи потрібні Україні? / О. Молдован // Дзеркало тижня. Україна. – 2011. – №27 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: dt.ua/ECONOMICS/yaki_sezi_potribni_ukrayini-84948.html.*